

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slavnostni akademiji ob 70-letnici Zavoda Republike Slovenije za šolstvo**

Brdo pri Kranju, 24. marec 2026

Velja govorjena beseda!

Spoštovana direktorica Zavoda RS za šolstvo Jasna Rojc,
spoštovani minister za vzgojo in izobraževanje dr. Vinko Logaj,
spoštovani zaposleni v Zavodu Republike Slovenije za šolstvo,
cenjeni gostje in gosti.

Sedemdeset let delovanja Zavoda Republike Slovenije za šolstvo je zgodba o ljudeh – o generacijah učencev, učiteljev, ravnateljev in strokovnjakov, ki so s svojim znanjem, predanostjo in odgovornostjo soustvarjali slovenski šolski prostor. To je zgodba, v kateri se ne oblikujejo le učni načrti, temveč tudi vrednote, razmislek in prihodnost naše skupnosti. Zato današnji jubilej ni le obletnica pomembne institucije. Je praznik ideje, ki nas povezuje – da je znanje naša največja skupna moč in temelj družbe, ki želi biti pravična, odprta in usmerjena v prihodnost.

Ob 70-letnici ustanovitve Zavoda Republike Slovenije za šolstvo tako v imenu Republike Slovenije izrekam iskreno zahvalo instituciji državnega pomena, ki že sedem desetletij pomembno prispeva k razvoju slovenskega šolskega sistema – od predšolske vzgoje, osnovnega šolstva do srednjega splošnega izobraževanja in na področju splošnoizobraževalnih vsebin tudi poklicnega in strokovnega izobraževanja.

S svojim razvojnim in svetovalnim delom, z izvajanjem stalnega strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter reševanjem aktualnih vprašanj v šolstvu v sedanjem času, polnem izzivov, uresničuje pomembno poslanstvo podpore vzgojno-izobraževalnim zavodom. S tem sooblikuje in je soodgovoren za javno šolstvo, ki mora biti sodobno, kakovostno ter vključujoče in ki se mora tudi kadrovske okrepiti.

Današnja slovesnost nosi lep in simbolni naslov: »Od korenin do kril.« Ta misel, ki se povezuje z ameriškim pisateljem Hoddingom Carterjem ml., v sebi skriva bistvo vzgoje in izobraževanja. Otrokom moramo dati korenine – to so vrednote: zaupanje, spoštovanje, poštenost, solidarnost, pripadnost in zmernost – ter znanje; hkrati pa jim moramo dati krila – pogum za samostojno razmišljanje, ustvarjalnost in svobodo, da poiščejo svojo pot. Prav šola je prostor, kjer se ta dediščina prenaša iz generacije v generacijo.

Za vami, spoštovane in spoštovani, je opravljeno pomembno delo – zaključena je 1. faza projekta prenove izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov. Pričakuje se, da je prenova kurikulumov, učnih načrtov in katalogov odgovor na izzive sodobnega sveta ter na hitro spreminjajoče se digitalno okolje in razvoj umetne inteligence. Ob tem pa izpostavljam pomen digitalne, finančne in medijske pismenosti. Slednja je ključ do razumevanja sveta in ne vključuje le prepoznavanja dezinformacij, varne uporabe interneta in zaščite osebnih podatkov, temveč tudi razumevanje vpliva medijev na vedenje in odločitve. Zato je še posebej pomembno, da se uporabniki, zlasti mladi, naučijo kritičnega vrednotenja virov in informacij ter preverjanja dejstev. Ob tem pa ne morem mimo dejstva, da v Sloveniji – za razliko od sosednjih držav – še nimamo splošno uvedenega predmeta, ki bi naslavljal izzive umetne inteligence, in da ga tudi v bližnji prihodnosti ne bo. Teme digitalne kompetentnosti, ki so vključene v učne načrte, so sicer pomembne, vendar ne prinašajo potrebnega znanja za podatkovno pismenost, razmišljanja o pomenu algoritmov in znanja računalništva ter informatike, ki se bo kot samostojen predmet sicer izvajal od 1. septembra 2028, a le v sedmem razredu. Strokovnjaki upravičeno opozarjajo, da s tem naš šolski sistem in z njim naše mlade generacije izgubljajo dragoceni čas. Ko namreč otrok razume algoritme v ozadju umetne inteligence, lahko postane inovator, sicer ostane samo uporabnik, z vsemi tveganji, ki spadajo zraven.

Zato je odgovornost nas odraslih, strokovnjakov in državnih inštitucij, da mlade modro in odgovorno vodimo skozi ta svet. Ne samo kot razlagalci znanja, temveč tudi kot varuhi vrednot. Tehnologija namreč lahko povezuje – lahko pa nas tudi oddaljuje drug od drugega. Telefoni in zasloni pogosto nadomeščajo pogovor, stik in čustveno bližino. Prav zato moramo v šolah, na kar nas v projektu *Od Alje do Žana*, ki poteka pod okriljem moje fundacije Alma, opozarjajo učitelji, otroci in starši, poleg znanja krepiti tudi čustveno inteligenco, čuječnost, solidarnost in vrednote skupnosti.

Posebno vlogo pri tem ima gotovo tudi vaša *Šola za ravnatelje*, ki s sistematično podporo in poglobljenim delom na področju vodenja prispeva k stabilnosti, zaupanju in kakovosti delovanja vzgojno-izobraževalnih zavodov. Zavod Republike Slovenije za šolstvo s tem ne oblikuje le programov in strokovnih podlag, temveč tudi prepotrebni prostor sodelovanja, premisleka in skupne odgovornosti za prihodnost mladih generacij. Za krepitev odličnega človeka in odlične skupnosti je namreč izredno pomembno, da tako v medsebojnih odnosih kot tudi v programih izobraževanja negujemo in krepimo vrednote, s posebnim poudarkom na skrbi za duševno zdravje mladih.

Drage sodelavke in sodelavci Zavoda Republike Slovenije za šolstvo,

za vami je sedemdeset let pomembnega dela, a prihodnost prinaša številne izzive. Naj bo zato delo Zavoda Republike Slovenije za šolstvo tudi v prihodnje temelj za spreminjanje družbe v pravičnejšo, bolj sočutno in vključujočo skupnost, ki bo temeljila na miru in ljubezni do ljudi ter okolja.

Naj zaključim z mislijo dramatika Bertolta Brechta, ki jo namenjam vsem nam:

»Spremenite svet – svet to potrebuje.«

Hvala in srečno.